

Nedávejte své děti k prarodičům, naléhavě vyzývá epidemiolog Maďar

idnes.cz, 11. 3. 2020

Uznávaný epidemiolog Rastislav Maďar mírní paniku. Odhaduje, že zákazy nařízené státem budou mít za tři týdny pozitivní efekt. Ruší se akce s účastí nad sto lidí, zavírají základní, střední a vyšší odborné školy.

Podle epidemiologů je to zlomový případ. Pražský taxikář, jeden z posledních nakažených onemocněním COVID-19, onemocněl jinak než všichni předešní pacienti. Nebyl v Itálii. Původ jeho nákazy není jasný, a je tedy možné, že infekce se dostala do populace. Bezpečnostní rada státu udělala razantní krok. „Myslím, že došlo i vnímání populace,“ říká vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Případ pražského taxikáře ministerstvo označilo za zlomový. Co to znamená?

Dosud jsme měli hlavně importy nemoci nebo jejich nejbližší kontakty. Teď se vyskytl článek, u kterého nevíme, jestli se nakazil od cizince, nebo od domácího. Pokud by to bylo od domácího, je to horší, to by svědčilo o tom, že nákaza se dostala do populace. Ale pokud by to byl cizinec, ani to není příznivé, protože nechceme, aby tu byl cizinec, který virus šíří, a byl mimo naši kontrolu. Tento případ taxikáře je specifický: k němu do auta, úzkého prostoru, nastupují lidé, a za službu to mohly být desítky pasažérů, kteří mohli být exponováni. Pak se nákaza může a nemusí explozivně rozšířit. Velký stres bych z toho neměl, ale je to potenciální změna. Ne každý, kdo nastoupil do toho taxíku, se musel nakazit, ale může to vést k tomu, že počet případů bude přibývat, a na to se musí reagovat. Myslím, že došlo i vnímání populace, že je lepší teď na kratší dobu přitvrdit, než to potom řešit dlouhé měsíce.

Fotogalerie

Zobrazit fotogalerii

Hrozí další ohniska nákazy?

Vyloučit to nelze. Bylo zjevné, že když se nákaza rozšířila do zemí jako Rakousko, Švýcarsko či Německo, nezabráníme, aby se nedostala na naše území. Pokud se ale bude šířit ve zdravé populaci, nemusí nás to až tolik trápit. O co se ale musíme snažit, je ochránit rizikové skupiny, tedy starší či imunitně oslabenou populaci. Ale musí se chránit i oni, proto nevím, zda bylo úplně dobré opatření zavírat základní školy, protože děti mohou mít bezpříznakový průběh, a přesto virus vylučovat. Za této situace nechceme, aby děti končily u prarodičů. Mám obavu, že velká část rodičů nemůže zůstat doma a že prarodiče budou sloužit jako hlídací alternativa, a to je směr putování viru, který nechceme.

Nula nakažených, chvástá se KLDL. Experti tuší možnou katastrofu

Apelujete na lidi, aby děti nesvěřovali prarodičům?

Kontakt zdravé populace se staršími je rizikový. Jestli se bavíme o tom, že může být skryté ložisko nákazy, tak to u tohoto typu infekce nemůže vyloučit žádná země. Riziko je, že když někdo onemocní těžkou formou, ten někdo bude velmi pravděpodobně starší nebo imunitně oslabený člověk. Pro seniora je naprosto klíčové udržet si kolem sebe perimetr asi dvou metrů. Tedy, když jde nakupovat, ať jde do lokálního krámků, kde není hodně lidí, nebo i do většího centra, ale mimo špičku. Pokud se lidé starší či chronicky nemocní bojí o svůj zdravotní stav, ať se i s rodinou baví na vzdálenost alespoň dvou metrů, ať nikdo nekašle v jejich blízkosti. Pokud

už nastane kontakt bližší než dva metry, ať je to na dobu kratší než 15 minut. To je doporučení Světové zdravotnické organizace.

KORONAVIRUS & EPIDEMIOLOGIE

Proč přišel „bod zlomu“?

Náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula v pondělí České televizi řekl, že u pražského taxikáře, jednoho z posledních nakažených, není jasný zdroj infekce.

Dodal, že případ je zlomový a podobných bude přibývat.

Oním bodem zlomu se rozumí, že pokud se muž nenakazil od cizince ani nemá vazbu na nikoho, kdo pobýval v Itálii, svědčí to o tom, že se nákaza dostala do populace. Ta zatím nebyla považována za rizikovou. Ne každý v osudném taxíku se však musel nakazit.

Co dělat, aby se vir nešířil?

Postupujte stejně jako při klasickém respiračním onemocnění. Vyhýbejte se lidem, kteří jsou zjevně nemocní. Dodržujte základní hygienická pravidla (umývejte si správně ruce). Používejte raději dezinfekci. Nezdržujte se v místech s vyšším počtem lidí. Jedinci, kteří trpí respiračním onemocněním, by měli dodržovat pravidla hygieny a při kýchání užívat kapesníky – nejlépe jednorázové. Podle lékárníků je vhodné dezinfikovat také mobilní telefony a klávesnice i myši u počítače.

Mám se vyhnout MHD?

Ne. Dopravní podnik hlavního města Prahy (DPP) pokračuje v dezinfekci tramvají a autobusů ozonem. Rovněž jedná o dezinfekci tohoto typu v soupravách metra. Metoda účinně odstraňuje viry, bakterie, houby a je několikanásobně účinnější než dezinfekce běžnými chemickými prostředky. Dalším preventivním opatřením je častější čištění u vnitřních i vnějších madel a klik či záchytných tyčí v soupravách pražského metra. K častější dezinfekci hromadné dopravy přistupují všechna krajská města.

Epidemiolog Roman Prymula hovoří na tiskové konferenci po jednání Bezpečnostní rady státu proti šíření nového koronaviru. (10. března 2020)

Je dostatek lůžek?

Celkově je připraveno přes 1 000 lůžek na infekčních odděleních po celé republice. Dále lze aktivovat vojenskou nemocnici v Těchoníně s celkovou kapacitou asi 150 lůžek. „Má kapacitu osmi lůžek intenzivní péče, z toho dvou lůžek resuscitační péče. Dále je tam dvacet lůžek standardní infekční péče. Pro primárně vysoce nakažené pacienty je připraveno 100 lůžek,“ řekl ředitel Těchonína Michal Kroča. Pokud by to nestačilo, přizpůsobí se péči o nemocné koronavirem i další běžné nemocnice.

Co je explozivní šíření?

„To je výraz odborné terminologie a trochu straší. De facto znamená, že stoupá křivka nově nakažených za krátkou časovou jednotku,“ vysvětluje epidemiolog Rastislav Maďar. Důležité podle něj je, aby nákaza nezasáhla populaci seniorů a lidí s oslabenou imunitou. „Důvod k panice není. Pokud se nám podaří ochránit seniorskou populaci alespoň do té míry, že dopad na ni bude menší než u klasické sezonní chřipky, už to nebude způsobovat takovou paniku,“ uvedl Maďar.

Kdy bude vakcína?

Lékaři na jejím vývoji pracují. Podle epidemiologa Rastislava Maďara to bude trvat ještě zhruba rok, možná až rok a půl. Pro úspěšnost vakcíny je totiž klíčové, aby nové typy koronavirů nebyly příliš odlišné. Pak by totiž vakcína byla účinná třeba jen částečně. Jde o to, jak jedna z posledních studií naznačuje, že existují dokonce dva typy nového koronaviru. Jejich existence se dle Maďara musí potvrdit na větším počtu vzorků. „Ale i částečná účinnost vakcíny by byla lepší než žádná,“ uzavírá Maďar.

Jde předpovědět, co hrozí, pokud se objeví další ohniska nákazy, která už nesouvisí s Itálií?

Nedá, je stále příliš mnoho neznámých. Neumíme zodpovědně říct, jak se virus bude chovat ve vnějším prostředí, až se změní teplota. Nemáme vůbec data, jakou teplotu vydrží, v jaké vlhkosti a po jakou dobu. Doufáme, že poleví intenzita přenosu, když bude více slunečných dnů a lidé budou více času trávit venku, ne ve stísněných prostorech. Snad poleví také v kombinaci s karanténními opatřeními a rozšířením testování. Ale zdůrazňuji samoochranu seniorské populace a ochranu těch, kteří se sami ochránit nemůžou, tedy i lidí v ústavech, kteří vyžadují péči, krmení, osobní hygienu a k nimž se musí přijít do vzdálenosti menší než dva metry.

A časově to předpovědět lze?

Když se nyní vyhlásí zákaz hromadných akcí a další opatření, mělo by to přinést zjevný benefit zhruba za tři týdny až měsíc. Pak už budeme moudřejší a budeme více schopni opřít se o nějaká data. Sama vidíte, že jak objektivní data nejsou a nemoc je zákeřná v tom, že způsobuje úmrtí a současně lehké stavy, každá evropská země postupuje individuálně. Bylo by dobré to v rámci Evropy sjednotit a myslím, že pokud bude něco pozitivního z této epidemie, jedna z těch věcí bude, že se nastaví evropský systém tak, že až přijde další epidemie, budou procesy fungovat od začátku.

Začíná se šířit panika, lidé vykupují obchody. Mohu přesto dál v klidu jezdit taxíkem, MHD, chodit do obchodu?

Důvod k panice není. Když se podíváme na většinovou populaci, zásadní důvod k jejímu omezení není, protože lidé buď nemají příznaky, nebo velmi mírné. Ale riziko, které z toho vyplývá, je, že nákazu mohou přenést na své rodiče či jiného seniora kolem sebe. Měli bychom upozorňovat seniory, aby si to hlídali ve svém okolí. To je mnohem jednodušší než omezovat většinovou populaci, která chce normálně fungovat a měla by fungovat.

Vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Máte nové poznatky ke smrtnosti koronaviru?

Smrtnost záleží na tom, jestli se díváte na populaci jako celek, kde je většina lidí zdravých ve středním věku a mladších, nebo jde o populaci přestárlou. Myslím si, že celková smrtnost bude nízká, že bude dokonce pod jedno procento. Podle mého názoru o spoustě nakažených nevíme – a to myslím po celém světě. Ale to se dozvíme, až se udělají serologická vyšetření a zjistí se, jaká část populace byla ve skutečnosti koronaviru exponovaná a jaká byla nakažená, aniž se to vědělo.

Vydělávají na koronaviru. Spekulantů s respirátory obešli cenový strop

Jak vypadají tato serologická vyšetření?

To se bude dělat až s odstupem času, až se zvládne to nejakutnější. Budou se dělat populační studie, kdy se u praktických lékařů v rámci preventivní prohlídky odebere krev a člověk bude

vyšetřen i na koronavirové protilátky. Měl by to být průřez celou populací. Zatím se sice neplánuje, ale je to zvyklost a přineslo by to informaci, jaká byla skutečná smrtnost.

Řekl jste mi, že koronavirus možná naučí lidi lépe chápat nebezpečí chřipky, která je mu průběhem podobná. Je teď lepší prevence než dříve?

Letos byl násobně menší počet obětí chřipky než loni. Možná i tím, že lidé od ledna slyšeli, že je nová respirační nákaza, a začali si dávat pozor. Lépe si myli ruce, nesahali na kliky, dávali pozor na kašlání, když byl někdo nemocný, zůstal doma. Tohle kdyby nám zůstalo, může to v budoucích sezónách více lidí zachránit. Chtěl bych věřit tomu, že to zvedne zájem o očkování proti chřipce a současně proti pneumokokům, které mají pětadesátiletí a starší zdarma a využívá to jen malá část populace. Přitom právě pneumokok je velmi nebezpečný původce zápalu plic.

iDNES Premium

Tento článek máte dostupný exkluzivně díky svému členství v iDNES Premium.

Sdílet odemčený článek přátelům

Vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Autor: Růžička

Světově proslulý epidemiolog a vakcionolog Rastislav Maďar

Autor: Petr Topič, MAFRA

Stát s platností od úterý v 18:00 zakázal všechny hromadné akce nad sto lidí. Od středy se také zavírají všechny školy. Na snímku je Gymnázium T. G. Masaryka v Zastávce u Brna. (10. března 2020)

Autor: Patrik Uhlíř, MAFRA

Vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Autor: Topič

Koronavirus 2019-nCoV se už rozšířil i za hranicemi Číny. Kupříkladu v Japonsku se objevil u cestujících na palubě výletní lodi, která kotví v přístavu v Jokohamě. Úřady proto bezmála 3 700 lidem zakázaly vylodění a nařídily jim zůstat téměř dva týdny v karanténě.

Autor: ČTK

Epidemiolog Roman Prymula hovoří na tiskové konferenci po jednání Bezpečnostní rady státu proti šíření nového koronaviru. (10. března 2020)

Autor: Michal Šula, MAFRA

Lide v Římě čekají před supermarketem. Zaměstnanci obchodu pouští zákazníky dovnitř pouze po malých skupinách, lidé také musí dodržovat bezpečnou vzdálenost. (10. března 2020)

Autor: Reuters

Vedoucí Ústavu epidemiologie a ochrany veřejného zdraví Lékařské fakulty Ostravské univerzity Rastislav Maďar.

Autor: satinský

Počet nakažených koronavirem v pevninské Číně neustále roste. Ve městě Wu-chan ve střední Číně, odkud se virus označovaný jako 2019-nCoV začal šířit, už museli přebudovat výstavní centrum na nemocnici.

Autor: ČTK

Prázdná restaurace v Římě (10. března 2020)

Autor: Reuters

Počty nových potvrzených případů nákazy virem COVID-19 mimo nejpostiženější provincii Chu-pej. Jak vidno, počty nových případů podle čínských statistik klesají včetně případů, ve kterých pacient neměl kontakt s ohniskem ve Wu-chanu.

Autor: Yanping Zhang et al.

Zdravotníci v improvizované nemocnici v severoitalském městě Brescia (10. března 2020)

Autor: AP

Italský zdravotník provádí test na koronavirus poté, co vláda rozhodla o celostátní karanténě. (10. března 2020)

Autor: Reuters

Italský bar oznamuje, že je zavřený poté, co vláda rozhodla o celostátní karanténě. (10. března 2020)

Autor: Reuters

Italští policisté střeží ulice Milána poté, co vláda rozhodla o celostátní karanténě. Italští občané musí nyní prokázat, že mají vážné, např. pracovní důvody, proč cestovat mimo svůj domov. (10. března 2020)

Autor: Reuters

Autor: Eva Zahradnická

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/koronavirus-cesko-epidemiolog-nemoc-prevence-rastislav-madar.A200310_194654_domaci_jum?zdroj=top